

'ไล่เดือนทะเล'

ตองขอบอกก่อนว่าไม่เคยรู้เรื่องเพรียงทรายหรือไล่เดือนทะเลมาก่อนเลย ดังนั้น เมื่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เชิญเชิญให้ไปทำข่าวเรื่องนี้ จึงตอบตกลงทันทีเพราะอยากจะทำข่าวเรื่องไล่เดือนทะเลนี้หน้าตามันเป็นอย่างไรแล้วมันดีแค่ไหน ทำไมขายกันก็โลกรัมละหลายร้อยบาท

สรุปคร่าวๆก็คือเจ้าไล่เดือนทะเลซึ่งอาศัยอยู่ตามบริเวณหาดทรายแนวน้ำขึ้นน้ำลง กินซากพืชซากสัตว์เป็นอาหารนำมาใช้เป็นอาหารแม่พันธุ์กุ้งทะเลได้อย่างดี เนื่องจากมีโปรตีนสูงและมีไขมันที่จำเป็นต่อการพัฒนารังไข่ของกุ้งทะเล มีทั้งโอเมก้า 3 และโอเมก้า 6 นอกจากนี้ยังเป็นอาหารสำหรับการเจริญพันธุ์ของปูทะเลและปลาทะเลเศรษฐกิจอีกหลายชนิด รวมถึงปลาสวยงามอย่างอโรราน่า และยังเป็นเหยื่อชั้นเยี่ยมในการตกปลา ปีหนึ่งๆ ตลาดมีความต้องการไล่เดือนทะเล 100,000 กิโลกรัมต่อปี คิดเป็นมูลค่าหลายสิบล้านบาท และนับวันจะเพิ่มความต้องการมากขึ้นเรื่อยๆ

เพรียงนั้นมีหลายชนิด นอกจากเพรียงทรายแล้วยังมี เพรียงเลือด เพรียงโคลน เพรียงไม้ และเพรียงหลอด แต่เพรียงทรายนั่นดีที่สุด

ข้อมูลดังกล่าวเชื่อว่า หลายคนคงตั้งนึกไม่ถึงว่า มันจะมีประโยชน์มากมายขนาดนี้ ถึงขั้นที่ วช. ให้ทุนอาจารย์สุรพล ชูณหะวัณจิต และ ดร.พอล อรรถกานนท์ นักวิจัยจากสถาบันวิจัยทรัพยากรทางน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการวิจัย "โครงการเสริมสร้างงานวิจัยพัฒนาเพรียงทรายสู่การใช้ประโยชน์เชิงอุตสาหกรรม" ซึ่งจริงๆ แล้วอาจารย์สุรพลทำวิจัยเรื่องนี้มานานเกือบ 20 ปีแล้ว

ย้อนกลับไปเมื่อหลายปีก่อน ตอนนั้นใครๆ ก็ว่าทำไมอาจารย์สุรพลมาทำวิจัยเรื่องไล่เดือนทะเล แต่ ณ วันนี้ทุกคนเห็นความสำคัญเพราะขณะนี้เพรียงทรายเฉลี่ยตกกิโลกรัมละ 650-700 บาท บางช่วงอาจจะถึง

1,000 บาท ก็มี แถมยังขาดตลาด ใครจะสั่งซื้อต้องบอกกันล่วงหน้า

ทั้งนี้ วช. ได้ร่วมกับนักวิจัยส่งเสริมฟาร์มในโครงการ 2 แห่งๆแรกๆที่ จ.ชุมพร แห่งที่สอง ร่วมกับบริษัทต้นคอกวาทิก ใน อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ซึ่งทาง วช. ได้พานักข่าวไปดูฟาร์ม เพราะอยู่ใกล้มาสะดวกไม่ไกลจากดอนหอยหลอด ด้านหลังฟาร์มเป็นป่าโกงกาง

สาเหตุสำคัญที่ วช. และนักวิชาการเป็นห่วงกันคือ 'ไล่เดือนทะเล' ในธรรมชาตินับวันจะลดน้อยลง เนื่องจากถูกจับไปคนเข้าสูโรงเพาะพันธุ์กุ้งทะเลมากขึ้น อีกประการหนึ่งคือ 'ไล่เดือนทะเล' ในธรรมชาติที่จับได้อาจจะนำเชื้อไวรัสที่ทำให้เกิดโรคระบาดในกุ้งทะเลหรือนำแบคทีเรียและพยาธิมาสู่แม่พันธุ์กุ้งทะเลได้อีกด้วย ดังนั้น การเลี้ยงฟาร์มจึงสามารถจะควบคุมให้ปลอดเชื้อโรคได้

อารัมภบทเสียยาว มากคุยกับเจ้าของฟาร์มต้นคอกวาทิกกันดีกว่า คุณธภัทร วนาครวรวิศาล เจ้าของฟาร์มเล่าว่า "ผมเองทำบ่อกุ้งบ่อปูอยู่แล้ว ก็มาเพิ่มทำฟาร์มไล่เดือนทะเลเป็นนี้เป็นปีที่สองก่อนหน้าก็เลี้ยงอยู่บ้างทำเป็นโรงเล็กๆแบบทดลอง ประมาณปีหนึ่งจากนั้นก็ทำเป็นอุตสาหกรรม ผมมองว่าธุรกิจน่าจะไปได้ดี"

พื้นที่จะทำเราได้ศึกษาดูตลาดก่อน นอกจากการศึกษารื่องวิชาการแล้ว เพราะเมืองตลาดน่าจะเป็นตัวแปรสำคัญ"

ปัจจุบันนี้ฟาร์มของคุณธภัทรได้ผลผลิตไล่เดือนทะเลอย่างเก่งวันละ 5 กิโลกรัมเท่านั้น โดยมีเป้าหมายจะทำให้ได้ถึง 45-50 กิโลกรัมต่อวันในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ได้ไล่เดือนทะเลได้น้อยนั้นเพราะ เขาต้องการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ไว้ให้

เต็มระบบ ซึ่งเขามีกระบะเลี้ยงเป็นหมื่นจึงต้องใช้แม่พันธุ์พ่อพันธุ์จำนวนมาก

3 ปีที่ผ่านมา คุณณภัทรเจอปัญหาหลายอย่าง การคุมแสง การคุมอุณหภูมิ เรื่องของความเค็มในน้ำ ซึ่งจะต้องมีการฆ่าเชื้อและทำความเค็มตามที่ต้องการ รวมทั้งเติมแร่ธาตุอาหารบางอย่างไปด้วย ส่วนทรายนั่นเขาใช้ทรายเทียม เพื่อจะได้ไม่ไปรบกวนธรรมชาติ หากใช้ทรายจริงก็ต้องไปชนจากหาด เมื่อนำมาเลี้ยงไส้เดือนทะเล จะทำให้การเจริญเติบโตต่ำ ระยะเวลาการเลี้ยงก็นานขึ้น

วันที่กลุ่มนักข่าวไปที่ฟาร์มนั้น คุณณภัทรพาเดินตามจนทั่วฟาร์ม พวกเขาบางคนต้องเดินอดจุมริบเดินกันเป็นแถว เพราะกลิ่นเจ้าไส้เดือนทะเลนั้นมันพิลึกพิลั่น บางคนบอกเป็นกลิ่นคาวๆ โดยเฉพาะในส่วนของพ่อพันธุ์แม่พันธุ์นั้นเขาจะไม่ให้มีแสงเข้าไปเลย เพื่อจะได้ไม่ไปรบกวนมัน

“การเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ ต้องรอไปอีกประมาณ 3 เดือน โดยเลี้ยงในห้องมืด ใน 1 กระบะ ถ้าเป็นพ่อแม่พันธุ์จะอยู่ประมาณ 100-200 ตัวเท่านั้น ตัวผู้ 1 ตัว ใช้ตัวเมีย 2 ตัว ให้อาหารวันละ 2 มื้อ เป็นอาหารผงวงจรชีวิตของไส้เดือนทะเลเกิดมาพอมีการผสมพันธุ์เสร็จก็ตาย ตัวผู้จะสีขาวคือสเปิร์ม ตัวเมียสีเขียวคือไข่ของมัน การเลี้ยงอัตรารอดจะไปตกอยู่ในเรื่องของการเพาะมากกว่า เรื่องของการเลี้ยงแล้วตายไม่เท่าไร รุปรเปอร์เซ็นต์รอดคือ 40-50% แล้วแต่จังหวะการทำในช่วงเวลานั้น องค์กรประกอบรอบๆ ด้านหลายๆ อย่างเป็นตัวแปร”

การขายไส้เดือนทะเลของเขานั้นมีทั้งขายตัวเป็นและแช่แข็งไป แล้วแต่ลูกค้าต้องการ

คุณณภัทรแนะนำผู้สนใจที่จะอยากจะทำไส้เดือนทะเลว่าเป็นการลงทุนที่ค่อนข้างสูงทีเดียว และเขาเองตอนนี้ก็ขายได้ไม่มากที่อยู่ได้ก็เพราะมีเงินรายได้จากบ่อกุ้ง บ่อปูที่ทำอยู่ ที่ผ่านมามีเขาลงทุนไปทั้งหมดประมาณ 8 ล้านบาท ค่ากระบะพลาสติกก็ราคาสูงกว่าบาทแล้ว และก็ต้องสร้างโรงเพาะ เรื่องของท่ออากาศ ระบบอากาศ ไฟฟ้า แสงสว่าง รวมทั้งพ่อแม่พันธุ์ และทรายเทียมอีก

“ควรจะมีเงินลงทุนก้อนใหญ่ก้อนหนึ่งอย่างผมก็กู้เงินเอสเอ็มอีแบงก์มา 5 ล้านบาท และ 2 ปี ผมยังไม่ได้ขายสักเท่าไรเลย ฉะนั้น จะต้องมีการจับตัวอื่นอยู่ด้วยก็ดี เพราะธุรกิจนี้ต้องใช้เวลานานพอสมควร ข้อสำคัญคือเรื่องการดูแลเอาใจใส่ ถ้าเกิดคุณดูแลดีเอาใจใส่ดีปั๊บ ผลผลิตก็ออกมาดี แต่ถ้าเกิดคุณดูแลไม่ดีไม่เอาใจใส่ ระยะเวลาที่คุณเสียไป 2 ปีก็เท่ากับศูนย์ หากเริ่มต้นอยากจะทำไส้เดือนสักพันกระบะอย่างน้อยต้องมีเงินลงทุนหลักแสน”

นับว่าคุณณภัทรเป็นผู้บุกเบิกการเลี้ยงไส้เดือนทะเล จึงค่อนข้างต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองและต้องทำทุกอย่าง โดยเฉพาะการเพาะพ่อแม่พันธุ์ ซึ่งในย่านนี้ส่วนใหญ่ก็ทำบ่อกุ้งหลายคนสนใจมาดูงานที่ฟาร์มเขา ซึ่งในอนาคตเขาก็อาจจะขยายธุรกิจออกไป

“ใครสนใจมาเลี้ยงก็ยินดี เพราะว่าใจจริงอยากจะทำธุรกิจออกไปข้างนอก ก็เข้ามาคุยกันได้ จะได้ดูว่าจะช่วยอะไรกันบ้าง จะเริ่มต้นกันอย่างไร เราอาจจะเข้าไปดูแลให้ในส่วนของการเพาะเลี้ยงหรือไม่ก็เป็นลักษณะของหุ้นส่วน เพราะเราอยากจะทำลูกพันธุ์ออกไปขยายตลาดในตำแหน่งที่ตลาดต้องการ โดยเฉพาะในจุดที่ใกล้กับ กทม. แต่ยังคงขาดเรื่องสถานที่ที่จะเลี้ยง สำหรับคนในพื้นที่กำลังดูว่าเขาจะมาช่วยงานเราอย่างไร อาจจะทำเป็นสหกรณ์หรือจะทำเป็นอะไรกำลังอยู่ในระหว่างการวางแผน”

สนใจกิจการฟาร์มไส้เดือนทะเล ติดต่อคุณณภัทรได้ที่ โทร.08-8331-4955,0-3471-6680

◎ ภาวิณีเยี เจริญยั้ง ◎

บรรยากาศภายในเรือนเลี้ยง

อาหารไส้เดือนทะเล